رویت قبل از زوال در کلمات عامه

آن هم که عرض کردم در روایات اهلسنت از امیرالمؤمنین علیه السلام آمده ای نه، در مصنّف عبد الرزاق صنعانی آمده است. ولی در آن، کلمه زوال نیست. به این صورت است: «إذا رأيتم الهلال أول النهار فأفطروا، وإذا رأيتموه في آخر النهار قبل أن تفطروا»[1]؛ همین تعبیری است که چند جلسه قبل عرض کردم مناسب طریقیت است. عجیب این است که در مصنف ابن ابی شیبه[2] از امیرالمؤمنین صلوات الله علیه برعکس این را نقل میکند. راوی آنها هم دو تا است. شاید نسخه مصنف ابن ابی شیبه تصحیف شده است. علی ای حال ابن ابی شیبه از امیرالمؤمنین به این صورت نقل میکند که حضرت فرمودند: «إذا رأيتم الهلال أول النهار قبل أن تفطروا، وإذا رأيتموه من آخر النهار فأفطروا». این را باید چطور معنا کنیم؟! یک کتاب روائی دیگری هم هست که صد سال بعد از ابن ابی شیبه است. ابن ابی شیبه در قرن سوم است. وفاتش در دویست و سی است. ولی حدود صد سال بعدش او از همین [راوی] نقل میکند که «اذا رأيتم الهلال أول النهار فافطروا». یعنی برخلاف کتاب ابن ابی شیبه است که میگوید «اذا رأيتم الهلال أول النهار قبل أن تفطروا». این روایتی است که در کتب عامه به نقل از امیرالمؤمنین علیه‌السلام است.

علی ای حال ظاهر این است که مرحوم سید وقتی این عبارات را مینوشتند کتاب خلاف در دستشان نبوده است. این نکات را یادداشت کنید تا ببینیم سر میرسد ای نه.

---

[1] كتاب المصنف عبد الرزاق ت الأعظمي، ج ۴، ص۱۶۳

[2] مصنف ابن أبي شيبة (۲/ ۳۱۸)؛ «عن الحارث، عن علي، قال: «إذا رأيتم الهلال أول النهار قبل أن تفطروا، وإذا رأيتموه من آخر النهار فأفطروا».

بازبینی #2
ایجاد شده 7 فوریه 2026 13:13:58 توسط ... .
به روزرسانی شده 7 فوریه 2026 13:37:35 توسط ... .